

landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs
www.de-activiteit.nl

ACTIVITEITMAIL

JAARGANG 8 NR. 2

februari 2011

De tweede Activiteitmail van dit schooljaar in uw mailbox (printen en (laten) lezen svp!)

Activiteitmail?

Bijblijven over Ontwikkelingsgericht Onderwijs!

Activiteitmail: een actuele nieuwsbrief van De Activiteit, het landelijke centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs in Alkmaar en 's-Hertogenbosch, via de e-mail.

De Activiteit maakt werk van de invoering en verdere ontwikkeling van Ontwikkelingsgericht Onderwijs.

In april hebben wij ons overzicht van activiteiten in het schooljaar 2010-2011 gestuurd. Via de Activiteitmail informeren wij u gedurende het schooljaar (oktober, februari en mei/juni).

N.B. Het is óók mogelijk de Activiteitmail thuis te ontvangen. Stuur ons even een e-mail (info@de-activiteit.nl) met daarin de naam en het emailadres. In mei ontvangt u dan de Activiteitmail ook op het opgegeven adres.

Niko Fijma en Bea Pompert

In deze Activiteitmail:

1. Volg De Activiteit nu ook op Twitter
2. Actuele kwestie: Leerkracht, je doet er toe!
3. Leesverbetertrajecten
4. Conferentie OGO Academie 16 maart
5. Nieuwe publicaties
6. Lerarenbeurs voor onze opleidingen 'Intern Begeleiden/Coachen van vernieuwing' en 'Taalcoördinator'
7. Berichten uit uw regio

1. Volg De Activiteit nu ook op Twitter

Steeds meer mensen en bedrijven zijn op Twitter te vinden. Op Twitter wordt op een snelle en informele manier informatie en kennis gedeeld. Twitter geeft de mogelijkheid om online groepen te vormen en gebruik te maken van elkaars netwerk.

De Activiteit is sinds kort ook te vinden op Twitter. Maak gebruik van ons virtuele netwerk en blijf op de hoogte van het laatste nieuws rondom Ontwikkelingsgericht Onderwijs, interessante workshops en lezingen, onderzoek, vacatures, enzovoorts.

Volg ons nu ook via onze Twitter account: @DeActiviteit (<http://twitter.com/deactiviteit>)

2. Actuele kwestie: Leerkracht, je doet er toe!

Als je de krant leest en af en toe TV kijkt, kun je met groot gemak somber worden over ons onderwijs. Het ritselt van de berichten over zwakke scholen, tegenvallende resultaten, leerkrachten die niet kunnen lesgeven en niets kunnen, en ga zo maar door. De 'lat moet hoger', want Aziatische landen streven ons voorbij en onze kenniseconomie komt maar niet van de grond en dat moet toch echt. Van wie eigenlijk.....?

Gelukkig zijn er ook andere geluiden. Professor Scheerens, hoogleraar onderwijswetenschappen aan de Universiteit Twente geeft zo'n ander geluid heel helder af. Scheerens en zijn team bekeken al het onderzoek dat er is uitgevoerd naar de kwaliteit van ons Nederlands onderwijs. De conclusie: niks mis mee, géén dalende trend. Zelf zie ik ook in het basisonderwijs een gelijkblijvende of stijgende lijn. Eén voorbeeld maakt duidelijk wat ik bedoel. Toen ik in 1975 mijn eerste groep 3 (toen nog eerste klas) kreeg, werkte ik met de eerste versie van Veilig Leren Lezen als aanvankelijk leesmethode. Van de ongeveer 30 leerlingen in mijn groep was er één leerling die een beetje las, de meesten hadden er wel zin in maar hadden nog weinig idee en een klein groepje hoorde het al snel 'in Keulen donderen' en haakte af. Van mijn pogingen klassikaal te werken kwam dus niets terecht, maar daarover misschien in een volgende Activiteitmail meer. Wat ik nu maar zeggen wil: een wereld van verschil met onze groepen 3 van nu.

Bea Pompert

Lees het vervolg in het hele betoog op onze website www.de-activiteit.nl rechts onder: meningen over actuele kwesties

3. Leesverbetertrajecten

Nogal wat schoolteams kijken kritisch naar hun leesonderwijs en komen bij ons om ondersteuning en scholing aankloppen.

Dit cursusjaar begeleiden wij de volgende trajecten:

- Lezen en schrijven in groepen 1/2
 - Implementeren van de boekenkring voor alle kleuters om een goede leeshouding te ontwikkelen
 - Zelf teksten schrijven en teruglezen: een goede start voor het zelf gaan lezen
 - Woordenschat uitbreiden bij het thema in de klas

- Ontwikkelingsgericht (aanvankelijk) lezen in groep 3.

In Basisontwikkeling in groep 1/2 gaan al veel kinderen hun eerste boekjes lezen. Hoe ga je daarmee verder in groep 3? In deze trajecten begeleiden we de leerkracht in groep 3 het hele jaar, met een accent op de eerste twee themaperiodes. De bedoeling is natuurlijk om alle leerlingen zo vlot als mogelijk is zelf te leren lezen in boeken voor beginners. Daarbij is er veel aandacht voor woordenschat en begrijpend lezen. De verdiepingsaanpak wordt ingezet voor zwakke lezers.

- Goede lezers in groep 4-8
 - Implementeren van de boekenkring voor alle leerlingen om een goede leeshouding te waarborgen

- Expert lezen bij het thema in de klas. Leerlingen lezen meer en beter door deze coöperatieve leesvormen
- Schrijven en lezen versterken elkaar bij onderzoeksactiviteiten in de klas

Ben je ook benieuwd naar een leesverbetertraject voor je school? Neem contact op met Niko Fijma, 06 132 99 370 of n.fijma@de-activiteit.nl

We begeleiden ook P.O. raad trajecten. Nieuwsgierig? Kijk op hun website (<http://schoolaanzet.nl/opbrengstgerichtenwerken/besturen/20102011>), en lees het project van Korenaar en Sjofer (PCBO Apeldoorn) en Drieluik e.a., (Prisma Almere).

4. Conferentie OGO Academie 16 maart

Op woensdag 16 maart organiseert De Academie voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs in Ede een grote conferentie onder het motto ‘OGO verbindt’. Er zijn lezingen, presentaties en zo’n 50 workshops. U kunt zich nog inschrijven. Zie voor het volledige programma, overige informatie én inschrijving de website www.ogo-academie.nl

5. Nieuwe publicaties

In maart verschijnen er drie nieuwe publicaties. Het betreft twee nieuwe boekjes over Startblokken in de kinderopvang én een dvd met kijkwijzer over coachingsvaardigheden.

Rita hier de omslag van boekje Startblokken in de kinderopvang/spel met 0-4 jarigen

Dit is het tweede boekje in de serie ‘Startblokken in de kinderopvang’. Het eerste deel verscheen in november 2009 en met het publiceren van dit tweede deel pakken we ‘de draad weer op’. Het boekje is bedoeld voor pedagogisch medewerkers, maar is ook goed in het werk te gebruiken voor peuter- en kleuterleidsters, trainers en jonge kindspecialisten. Het is weer een kijk-, lees-, praat- en doeboek waarin praktijkverhalen centraal staan. Bij de praktijkverhalen vind je:

- Eén of meerdere foto’s
- Een stukje theorie
- Suggesties om met je collega’s over in gesprek te gaan
- Ideeën om aan de slag te gaan in je eigen groep

In dit boekje gaat het om spel met 0-4 jarigen. Het bevat ook het nieuw ontwikkelde observatiemodel 0-2/3 jarigen.

Het boekje kost 21 euro (exclusief verzendkosten) en is te bestellen via een email naar info@de-activiteit.nl

Rita hier de omslag van het boekje Startblokken in de kinderopvang/op onderzoek uit..heb ik je ook gemaild

In dit derde boekje (mét dvd!) in de Startblokkenserie doen we verslag van onderzoek in de kinderopvang. Vier trainers werkzaam bij Cedin in Drachten en De Activiteit in Alkmaar/’s-Hertogenbosch hebben gedurende anderhalf jaar als onderzoeksgroep samengewerkt. De groep heeft dat op handelingsgerichte wijze vormgegeven.

Onze aanpak is gericht op het verbeteren van het handelen van de pedagogische medewerker én op het verbeteren van ons eigen handelen als trainers in de werkelijkheid van de kinderopvang. Om dit goed voor ogen te houden hebben wij kleine onderzoekjes in de praktijk uitgezet in nauwe samenwerking met enkele kindercentra die bereid waren hier extra in te investeren.

Pedagogisch medewerkers met een kritische blik op de eigen praktijk en een positieve houding ten aanzien van onderzoek doen, zorgden voor prachtige resultaten.

De resultaten zijn verwerkt in dit boekje met bijbehorende DVD.

Het materiaal is geschikt voor iedereen die geïnteresseerd is in Startblokken van Basisontwikkeling. In de eerste plaats pedagogische medewerkers en hun begeleiders en trainers. Ook peuter- en kleuter leidsters, jonge kind specialisten en pabodocenten kunnen veel hebben aan deze uitgave.

Het boekje met dvd kost 29 euro (exclusief verzendkosten) en is te bestellen via een email naar info@de-activiteit.nl

Rita hier de afbeelding van het menu van de dvd coachingsvaardigheden (ontvangt Michel als het goed is maandag 28 februari)

DVD Coachingsvaardigheden

Echte praktijkverbetering betekent dat de leerkracht, leidster of pedagogisch medewerker op de werkvloer daadwerkelijk in staat is het werken met kinderen beter te doen. Dat gaat niet vanzelf, daar heeft hij/zij ondersteuning bij nodig. De kwaliteit van die interne en/of externe ondersteuning is van doorslaggevende betekenis in het proces van praktijkverbetering. Deze dvd laat zien om welke coachingsvaardigheden het gaat in de ondersteuning/het coachen van leerkrachten, leidsters en pedagogisch medewerkers. De dvd is daarom goed te gebruiken voor iedereen die leerkrachten, leidsters en pedagogisch medewerkers helpt hun werk te verbeteren.

Er zijn 4 fragmenten:

1. Een coachingsgesprek ná een groepsbezoek bij een pedagogisch medewerker in een kinderdagverblijf
2. Een coachingsgesprek ná een groepsbezoek bij een leerkracht van een groep 1/2
3. Een coachingsgesprek ná een groepsbezoek bij een leerkracht van een groep 5
4. Een studiebijeenkomst waarin de nascholer/trainer met een team werkt over taalonderwijs

Bij ieder fragment is in deze kijkwijzer beschreven:

- Een inleiding waarin de context en de kaders zijn aangegeven
- Een protocol van de beelden met daarin aandachtspunten
- Een reflectievraag

De dvd met kijkwijzer kost 29 euro (exclusief verzendkosten) en is te bestellen via een email naar info@de-activiteit.nl

6. Lerarenbeurs voor onze Post-HBO opleidingen

De Activiteit biedt ook in het schooljaar 2011-2012 weer twee interessante Post HBO-opleidingen aan: Intern begeleiden/Coachen van vernieuwing én Taalcoördinator. Meer

informatie over deze opleidingen op onze website www.de-activiteit.nl (onder schooloverstijgende activiteiten vindt u de post hbo opleidingen). Uiterlijk begin april staat de beschrijving, inclusief data, voor het komende schooljaar op onze site. U kunt echter nu al via een email naar info@de-activiteit.nl een plek reserveren.

Wacht ook niet te lang met inschrijven, want van 1 april tot en met 13 mei is het weer mogelijk om de Lerarenbeurs aan te vragen. Het eerste jaar van onze opleidingen wordt afgesloten met een bewijs van deelname. Het eerste jaar van beide opleidingen komt daardoor in aanmerking voor de Lerarenbeurs (korte opleidingen)! Zie voor aanvragen en verdere informatie de website www.ib-groep.nl

Ons hele aanbod voor het schooljaar 2011-2012 staat uiterlijk begin april op onze site. U ontvangt ook een folder in de brievenbus.

7. Berichten uit uw regio

Een inkijkje in de praktijk: groep 8 van basisschool De Klim-op in Purmerend ontwerpen echte spelletjes! Hieronder hun verhaal. Het is als artikel verschenen in JSW november 2010.

Van prototype tot écht spel.

Leerlingen in de rol van spelletjesontwerper in een community of inquiry. Een belangrijk uitgangspunt bij Ontwikkelingsgericht Onderwijs.

Chiel van der Veen & Tonny Bruin

Op basisschool De Klim-Op in Purmerend werken de leerlingen uit groep 8 van leerkracht Mascha en leerkracht Esther in groepjes aan een educatief spel dat uiteindelijk geschikt moet zijn voor kinderen uit één van de lagere groepen. Twee maanden lang, een aantal uur per week, vormen de leerlingen een onderzoeksgemeenschap (community of inquiry; Wells, 1999) en stappen zij in de rol van spelletjesontwerper. Het resultaat mag er zijn: zes prachtige spellen, zes bijpassende reclamefilmpjes en 27 enthousiaste leerlingen. Hoe krijgen deze leerkrachten het voor elkaar om met weinig tijd deze resultaten te boeken? En wat levert het op om met leerlingen een onderzoeksgemeenschap te vormen, waarbij authentieke opdrachten het uitgangspunt zijn?

Bart Smit zoekt spelletjesontwerpers

“Door grote crisis is een aantal van onze medewerkers ontslagen. Wij zoeken daarom per direct creatieve kinderen die nieuwe spellen kunnen bedenken” (het betreft hier een hypothetische kwestie). Zo begint de fictieve brief die de leerlingen namens speelgoedwinkel Bart Smit ontvangen. In de brief wordt de leerlingen gevraagd in groepjes een educatief spel te bedenken voor kinderen uit één van de lagere groepen. Het spel moet aan de volgende criteria voldoen:

- het moet er aantrekkelijk uitzien;
- het moet educatief zijn;
- het moet driedimensionaal zijn;
- er moet veilig mee gespeeld kunnen worden;
- het moet geschikt zijn voor een bepaalde doelgroep (bijvoorbeeld kleuters, groep 3, enzovoort).

De brief vormt voor leerlingen het moment waarop zij de rol aannemen van spelletjesontwerper. In de verschillende groepjes brainstormen de leerlingen over de mogelijke spellen die ontworpen kunnen worden. In goed overleg met elkaar komen zij uiteindelijk tot een gezamenlijk idee, dat de goedkeuring van ieder groepslid heeft. Elk groepje werkt het gezamenlijke idee in grote lijnen uit, zodat de andere groepjes en de leerkracht een beeld kunnen vormen van het uiteindelijke spel.

In gesprek over een eerste prototype

Tijdens een klassikaal moment vertellen de voorzitters van de groepjes kort iets over hun uitgewerkte ideeën. De leerlingen uit de andere groepjes krijgen de mogelijkheid feedback te geven op die ideeën. In hun feedback maken de leerlingen gebruik van de criteria waar het spel aan moet voldoen. De feedback van de andere groepjes wordt gebruikt om het eerste idee verder uit te werken. En dan is het eindelijk zo ver: de leerlingen kunnen aan de slag om een eerste prototype te maken. Er wordt druk geplakt, geknipt, gemeten en overlegd. Na een aantal weken beginnen de prototypes steeds meer vorm te krijgen. In dit proces komen de leerlingen ook regelmatig problemen tegen, die om een oplossing vragen. Hoe maak je bijvoorbeeld een mechanisme waarbij balletjes uit een kokertje vallen? Of hoe zorg je ervoor dat het spel stevig genoeg is en niet omvalt? Al die problemen geven aanleiding tot interessante gesprekken tussen de leerlingen. Eén van de groepjes is bijvoorbeeld bezig met een spel waarbij balletjes met verschillende getallen uit een clownshoofd moeten komen. De dobbelsteen bepaalt of de getallen moeten worden opgeteld, afgetrokken, gedeeld of vermenigvuldigd. Samen zoeken de leerlingen naar een oplossing om de balletjes uit het spel te laten rollen en een manier om de balletjes ook weer door elkaar te mixen. Arend brengt in: *“We kunnen onderaan een schuifje maken dat open en dicht kan. Als je het schuifje een paar tellen openhoudt, dan komt er een balletje uitrollen.”* Sanne reageert: *“Het is misschien makkelijker om de balletjes uit het hoofd te graaien. Dan zitten ze al door de war en hebben we geen ventilator nodig.”* De leerlingen dragen verschillende argumenten aan en uiteindelijk wordt voor de beste oplossing gekozen. Bram vat samen: *“Ja dat kan wel. We kunnen dan een mechanisme maken waarmee het clownshoofd open en dicht kan. Dan kunnen we hem gewoon even door elkaar schudden en weer terug zetten. Dan hebben we inderdaad geen ventilator nodig.”*

Door de gesprekken tussen de leerlingen lukt het de groepjes om een steeds beter prototype uit te werken. De prototypes worden in de klas aan elkaar gedemonstreerd. De leerlingen luisteren aandachtig naar elkaar en stellen gerichte vragen over de werking en uitvoering van het spel. De feedback van medeleerlingen wordt uiterst serieus genomen en wordt verwerkt in het plan van aanpak.

Hoe gaat dat in de echte wereld?

Nadat de leerlingen een aantal weken bezig zijn geweest met het maken van een prototype, merken de leerkrachten Mascha en Esther dat de motivatie van een deel van de leerlingen terugloopt. Het werken aan een prototype is leuk, maar de kinderen willen een stapje verder. Mascha en Esther besluiten daarom een spelletjesontwerper van het bekende Identity Games in de klas uit te nodigen. Want hoe werkt het nu precies in zo'n spelletjesfabriek?

Met veel enthousiasme vertelt gastdocent Jan-Maurits Duparc hoe het proces van 'idee tot spel' bij hun in de fabriek verloopt. En wat blijkt? Ook bij Identity Games zijn er ontwerpers die dagen lang aan het knutselen zijn om een prototype te ontwerpen. Dat hadden de meeste leerlingen niet verwacht!

Om de kinderen verder te helpen richting het uiteindelijke spel, heeft spelletjesontwerper Jan-Maurits alle tijd om vragen te beantwoorden. Ieder groepje krijgt van hem persoonlijke feedback op het voorlopige prototype. Tot slot heeft hij nog een verrassing. Het groepje dat uiteindelijk het beste spel ontwerpt krijgt van Identity Games een gratis spellenpakket, waar uiteraard heel groep 8 gebruik van mag maken. De feedback van gastdocent Jan-Maurits en

het te winnen spellenpakket werkt motiverend voor de groepjes. Het bezoek van Jan-Maurits heeft de leerlingen een extra impuls gegeven om vol enthousiasme verder te werken aan de ontwikkeling van hun prototype.

Een prototype, en nu?

Een prototype is maar een prototype en is natuurlijk nog niet geschikt voor de betreffende doelgroep om mee te spelen. Leerkrachten Mascha en Esther sturen daarom aan op het verbeteren van de prototypes. Leerlingen hoeven hierbij niet alle handelingen zelf te kunnen uitvoeren. Er worden ouders ingeschakeld om hulp te bieden bij de handelingen die de leerlingen (nog) niet zelfstandig uit kunnen voeren. Iedere dinsdag en donderdag wordt er een uur lang hard geklust aan de verschillende spellen. Door de inzet van ouders is er voor ieder groepje voldoende begeleiding en dat is terug te zien in het resultaat. Ieder groepje weet een driedimensionaal spel te maken dat educatief is, speelplezier biedt voor een bepaalde doelgroep en er aantrekkelijk uitziet. De leerlingen zijn dan ook met recht trots op hún eindproduct.

Reclame...: je spel aan de man brengen

De laatste stap in het proces is het eindproduct aan de man brengen bij de doelgroep. De leerlingen besluiten daarom een kort reclamefilmje te maken waarin zij hun spel aanprijzen. Samen wordt besloten aan welke criteria de reclame moet voldoen. Het moet bijvoorbeeld niet te lang duren en er moet een slogan in voorkomen. Individueel gaan de leerlingen aan de slag om hun ideeën te verwerken tot een storyboard. Aan de hand van een aantal tekeningen maakt iedere leerling duidelijk hoe de reclame er in grote lijnen uit moet gaan zien. Die ideeën vormen in de groepjes aanleiding tot prachtige gesprekken rond vragen als ‘hoe maken we onze reclame geschikt voor de doelgroep’, ‘is de uitleg van ons spel wel duidelijk genoeg’, ‘is ons reclame idee realistisch en uitvoerbaar’, enzovoort. In gesprek maken de leerlingen een keuze voor een storyboard. Elementen uit de storyboards van de andere leerlingen worden gebruikt om tot een definitief storyboard te komen. Dan is het tijd om op reclames op te nemen. De groepjes verdelen de rollen, teksten worden ingestudeerd en de opnameset wordt ingericht. Het groepje van Bram kiest voor een eenvoudige, maar heldere reclame. Bram: *“we beginnen met een winkel die helemaal leeg is. Er staat een bord op met ‘verkocht’.”* Sanne vult aan: *“de volgende dag lopen er dan kinderen langs en die zien dat er een nieuwe winkel is geopend. Ze lopen de winkel in, zien ons nieuwe spel liggen en kopen het.”* Arend besluit: *“ze nemen het spel dan mee naar huis en gaan het spelen. Natuurlijk vinden ze het spel heel leuk”*. In slechts één take worden alle reclames opgenomen.

Gewapend met een prachtig spel, een reclamefilm en veel enthousiasme gaan de groepjes op pad om hun spel ‘te verkopen’. De groep van Arend heeft een spel gemaakt dat geschikt is voor groep 4. Zij laten aan de kinderen hun reclamefilmje zien en doen voor hoe het spel werkt. De weken van hard werken en overleggen hebben hun vruchten afgeworpen: de kinderen van groep 4 kunnen niet wachten om het spel te gaan gebruiken. Ook de spellen van de andere groepjes worden enthousiast ontvangen. Nadat de kinderen van groep 8 alweer met hun volgende thema bezig zijn, wordt er in de verschillende onderbouwgroepen nog volop gebruik gemaakt van de verschillende spellen.

Onderzoeksgemeenschap in het basisonderwijs

Steeds meer scholen streven in hun onderwijs naar het opbouwen van onderzoeksgemeenschappen, of communities of inquiry. Binnen Ontwikkelingsgericht Onderwijs (OGO) neemt de onderzoeksgemeenschap al van meet af aan een centrale plek in. Maar wat betekent het eigenlijk om met leerlingen in het basisonderwijs een onderzoeksgemeenschap op te bouwen? En wat levert het op?

In de literatuur kunnen grofweg drie kenmerken worden gevonden waar een community of inquiry aan kan worden herkend (Ten Dam & Volman, 2009):

1. *Betekenisvolle onderwijssetting.* De activiteiten waar leerlingen aan deelnemen vinden plaats rond ‘echte’ problemen. Die problemen zijn steeds op twee manieren betekenisvol. Enerzijds is het probleem maatschappelijk betekenisvol. Dat wil zeggen dat de leerlingen er kennis en vaardigheden opdoen die in onze samenleving belangrijk worden gevonden. Anderzijds is het probleem voor de leerling persoonlijk betekenisvol; het raakt aan datgene wat voor de leerling belangrijk, interessant, waardevol vindt. In de praktijk van leerkrachten Mascha en Esther zijn de leerlingen steeds bezig met hun eigen vragen; met datgene wat zij zelf willen weten of uitzoeken. Binnen die eigen vragen hebben de leerlingen steeds kennis en vaardigheden nodig die in onze maatschappij belangrijk wordt gevonden. In dit geval leren de leerlingen zaken als: het maken van een reclamefilmje voor een specifieke doelgroep, de verschillende stappen in het proces om van een idee tot een spel te komen, het afstemmen van het spel op de doelgroep, enzovoort.
2. *Sociale setting.* Problemen worden zelden alleen opgelost, maar veelal binnen een gezamenlijke activiteit. Om de groep tot een gemeenschap te maken, is het noodzakelijk dat de groep een gedeelde interesse heeft in een bepaald object of doel. In de groep van Mascha en Esther was het gezamenlijk doel een educatief spel ontwerpen dat voldoet aan een aantal criteria. De leerkracht treedt op als meerwetende sociale partner die de leerlingen hulp geeft bij die handelingen die zij (nog) niet zelfstandig kunnen uitvoeren. Zij laat de kinderen reclameboodschappen analyseren en vraagt door, waardoor de kinderen gaan inzien hoe reclame werkt. Met dat inzicht kunnen ze een prachtig reclamefilmje maken. Er is ook ruimte voor de leerlingen om kritisch naar zichzelf en elkaar te kijken. In tussentijdse gesprekken geven ze elkaar feedback op het prototype en de spelregels van hun eigen spel. Ze zijn als groep verantwoordelijk voor het eindresultaat; een verantwoord, uitdagend spel ontwikkelen.
3. *Leren is steeds beter deelnemen.* Het voornaamste doel van een onderzoeksgemeenschap is dat leerlingen steeds beter leren deelnemen aan verschillende praktijken. De leerlingen van Mascha en Esther doen dit in de rol van spelletjesontwerpers. Opbrengst van het onderwijs is dan niet zozeer een bepaalde hoeveelheid kennis, het gaat ook om opbouwen van metacognitieve vaardigheden. Bijvoorbeeld het leren plannen van het maken van een prototype van je spel, welke stappen zet je, welke materialen heb je nodig, hoe zorgen we er voor dat het een gezamenlijk product blijft. In het deelnemen aan verschillende praktijken ontwikkelen leerlingen de houding die nodig is om effectief te kunnen deelnemen aan onze huidige, veelzijdige samenleving.

Over het algemeen wordt binnen de onderwijspedagogiek aangenomen dat het opbouwen van een community of inquiry motiverend en uitdagend is voor leerlingen. De praktijk van de leerkrachten Mascha en Esther ondersteunt deze aanname. Het werken in een onderzoeksgemeenschap heeft in hun onderwijspraktijk gezorgd voor gemotiveerde en enthousiaste leerlingen die samen werken aan een ‘echt’ probleem, namelijk het maken van een educatief spel. Binnen de context van een spelletjesfabriek verkennen zij achtereenvolgens de rol van spelletjesontwerper, reclamemaker en verkoper. In die verschillende rollen hebben de leerlingen de mogelijkheid te werken aan doelen die persoonlijk betekenisvol zijn. Arend heeft bijvoorbeeld uitgezocht hoe je een goed storyboard voor een reclame moet maken; Julius weet nu dat kinderen uit groep 3 hele andere dingen interessant vinden dan hijzelf en; als spelletjesontwerper heeft Sanne ontdekt dat zij eigenlijk heel erg creatief is. De authentieke context, waarbinnen de leerlingen met een echte opdracht bezig zijn, zorgt ervoor dat de leerlingen hun opdracht uiterst serieus nemen. Met elkaar gaan zij de uitdaging aan en werken zij aan een gezamenlijk doel en/of object. Zij leren met elkaar in gesprek te gaan, tot overeenstemming te komen en gebruik te maken van elkaars

kwaliteiten. Leerkrachten Mascha en Esther wisten zo in beperkte tijd een context te creëren waarin optimaal gebruik werd gemaakt van de mogelijkheden van ieder kind.

Literatuur

Oers, B. van (2009). Ontwikkelingsgericht werken in de bovenbouw van de basisschool. Een theoretische verkenning met het oog op de praktijk. Alkmaar: De Activiteit.

Ten Dam, G. & Volman, M. (2009). *Communities of learners: How to keep the concept viable for educational practice*. Key-note at the EARLI-conference 2009.

Wells, G. (1999). *Dialogic Inquiry. Towards a Sociocultural Practice and Theory of Education*. Cambridge: Cambridge University Press.

Met dank aan

Mascha Kramer, groepsleerkracht op basisschool De Klim-Op in Purmerend.

Esther de Jong, groepsleerkracht op basisschool De Klim-Op in Purmerend.